

Posudek vedoucího bakalářské práce
Žlutice za třicetileté války
Vanesa Hrůzová

O tom, že Žlutice navzdory svým bohatým dějinám náleží ke spíše zapomenutým historickým sídlům, není sporu – dokládá to koneckonců i skutečnost, že pro absenci kvalitní recentní odborné literatury přistoupilo město a tamní muzejní spolek nedávno k reedici osmdesát let staré knihy Karla Fleissnera coby dosud nejvýznamnějšímu zdroji poznání vlastní minulosti. Nahrazení zastaralé práce bývalého sudetoněmeckého učitele je rozhodně výzvou pro nejen regionální badatele, jelikož Žlutice jsou dostatečně atraktivní a reprezentativní lokalitou třeba i pro mikrohistorický výzkum. Jaké možnosti žlutické zdroje skýtají, ukazují v letošním roce (2021) hned dvě bakalářské práce – Štěpánky Pokorné o purkmistrovských registrech ze 17. století a Vanesy Hrůzové o období třicetileté války.

Hned úvodem je nutno předeslat, že práce V. Hrůzové se potýkala, stejně jako letos tolik jiných, s limity, které jí způsobilo dlouhodobé uzavření archivů v důsledku epidemiologických nařízení české vlády. Kromě nepočetné literatury (vedle zmíněného Fleissnera mj. články K. Haubertové o vývoji žlutické populace v 17. století) se tak musela omezit na edice dvou (i když zcela základních a zásadních) pramenů, konkrétně berní ruly a Soupisu poddaných podle víry, které zachycují situaci ve Žluticích bezprostředně po skončení třicetileté války, a primárně na matriky zpřístupněné digitálně na portálu Porta fontium. Do vybraného období, přesněji řečeno do jeho druhé části, spadá nejstarší dochovaná žlutická matrika se zápisy z let 1632–1664, a to osob narozených, oddaných i zesnulých. Tyto zdroje autorka kombinovala a komparovala s poznatky z odborné literatury k problematice demografické, správní, hospodářské či vojenské.

V úvodu autorka nastínila, bohužel až příliš stručně, starší dějiny Žlutic a zmínila jejich dominanty. Neuškodilo by přitom zvláště doplnit informace o jejich populaci a jejím složení, o místní vrchnosti, městské správě apod., aby čtenář získal plastičtější představu o podobě města a jeho fungování před vypuknutím třicetileté války. Následně se autorka zaměřila na události třicetileté války v českých zemích s důrazem na sledovaný region, ať už šlo o vojenské vpády nebo proměny zdejší vrchnosti. V krátké kapitole se pak věnovala pohledu na problémy způsobené životem obyvatel válečnou zátěží a do tabulky zpracovala výčet vsí tehdejšího žlutického panství.

Za nejprínosnější každopádně můžeme považovat další tři části. V první V. Hrůzová analyzuje zdroje ze Soupisu obyvatel podle víry z roku 1651, který ve Žluticích zachytil více než tisíc osob (dnes jich zde žije pouhý dvouásobek), v drtivé většině (údajně) katolíky. Kromě věku a pohlaví se zaměřila také na přehled jejich povolání. Jiné informace poskytla autorce berní rula, vzhledem ke svému vzniku ve zhruba stejné době vynikající pramen ke komparaci se Soupisem. Že se řada místních vedle řemesla věnovala i zemědělství, nijak nepřekvapí. Do třetice a interpretačně nejlépe přišla ke slovu matrika. Zde autorku chválím za píli a trpělivost při přepisu paleograficky nesnadných zápisů, vytvoření databáze za pomoci grafů a tabulek a jejich interpretaci, ačkoli bylo možné data analyzovat ještě detailněji a promyšleněji. Autorka sledovala mj. četnost jmen při křtech, ale také si povšimla vysokého podílu žlutických obyvatel, kteří během třicetileté války zemřeli na mor.

Poznámkový aparát není příliš rozsáhlý (navíc obsahuje snad více vysvětlivek než odkazů), zcela chybí odkazy na matriční folia. Přílohy, tj. seznam pramenů a literatury i obrazový doprovod, považuji za solidní. Rovněž z jazykového hlediska je práce v pořádku (až na občasné nekorektnosti typu psaní „českých zemí“ s velkým začátečním písmenem). Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji ještě jako **výbornou**.